

**UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”
FACULTATEA DE DREPT**

**REZUMAT
CAUZELE DE INEFICACITATE A
CONTRACTELOR**

**Conducător științific:
Prof. univ. dr. Liviu STĂNCIULESCU**

**Autor:
TROFIN Anca Mihaela**

**București
2013**

Cuprins

PARTEA I. INTRODUCERE

CAPITOLUL I. NOȚIUNI GENERALE PRIVIND CONTRACTUL

§ 1. Noțiunea de contract

§ 2. Clasificarea contractelor

2.1. Clasificări expres prevăzute în Codul civil

A. Clasificarea contractelor după conținut

B. Clasificarea contractelor după scopul urmărit de către părți

C. Clasificarea contractelor după modul de formare

D. Clasificarea contractelor după modul în care sunt exprimate voințele contractante

2.2. Clasificări rezultând din dispoziții implicite ale Codului civil

A. Clasificarea contractelor după cum sunt sau nu nominalizate/reglementate de către legiuitor

B. Clasificarea contractelor după efectele lor

C. Clasificarea contractelor după corelația existentă dintre ele

D. Clasificarea contractelor după durata executării sau după modul de executare

§ 3. Formarea contractelor

3.1. Enumerarea condițiilor esențiale pentru validitatea contractelor

3.2. Realizarea acordului de voință

3.3. Oferta de a contracta

3.4. Acceptarea ofertei

3.5. Momentul și locul încheierii contractului

§ 4. Forma contractului

CAPITOLUL II. EFECTELE ȘI INEFICACITATEA CONTRACTELOR

§ 1. Noțiunea de efecte ale contractului. Principile care guvernează efectele contractelor

1.1. Efectele contractului

1.2. Principiile care guvernează efectele contractului

A. Principiul forței obligatorii a contractului

B. Principiul relativității efectelor contractului (res inter alios acta)

C. Principiul opozabilității contractului

§ 2. Noțiunea de ineficacitate a contractelor

§ 3. Cauzele de ineficacitate

3.1. Caracterul limitativ al cauzelor de ineficacitate.

Calificarea legală a cauzelor de ineficacitate

3.2. Clasificarea cauzelor de ineficacitate

PARTEA II. ANALIZA CAUZELOR DE INEFICACITATE

CAPITOLUL I. NULITATEA

§ 1. Regimul juridic general

1.1. Noțiune și clasificare. Regimul juridic al nulității absolute și al nulității relative

1.2. Condițiile esențiale de validitate a contractului

A. Capacitatea de a contracta

B. Obiectul contractului

C. Cauza

D. Consimțământul. Lipsa consimțământului. Viciile de consimțământ

E. Forma cerută ad validitatem

§ 2. Aplicații și particularități ale nulității în materia contractelor speciale

2.1. Contractul de vânzare

2.2. Contractul de donație

2.3. Contractul de societate simplă

2.4. Contractul de locațiune

- 2.5. Contractul de mandat
- 2.6. Contractul de rentă viageră
- 2.7. Contractul de întreținere.
- 2.8. Contractului de tranzacție

CAPITOLUL II. REZOLUȚIUNEA ȘI REZILIEREA

§ 1. Regimul juridic general

- 1.1. Noțiune
- 1.2. Condițiile rezoluțiunii judiciare
- 1.3. Formele rezoluțiunii
- 1.4. Efectele rezoluțiunii

§ 2. Aplicații și particularități în materia contractelor speciale

- 2.1. Contractul de vânzare
- 2.2. Contractul de întreținere
- 2.3. Contractul de locațiune
- 2.4. Contractul de antrepriză
- 2.5. Contractului de rentă viageră
- 2.6. Contractul de întreținere. Rezoluțiune

CAPITOLUL III. RISCUL CONTRACTULUI

§ 1. Regimul juridic general

- 3.1. Riscul pierii bunului
- 3.2. Riscul neexecutării fortuite a unei obligații
- 3.3. Riscul în contractele netranslative de proprietate
- 3.4. Riscul contractului translativ de proprietate

§ 2. Aplicații și particularități în materia contractelor speciale

- 2.1. Contractul de locațiune
- 2.1. Contractul de arendare

CAPITOLUL IV. REDUCȚIUNEA LIBERTĂȚILOR EXCESSIVE

§ 1. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală

- 1.1. Caracterele juridice ale rezervei succesorale

- 1.2. Rezerva succesorală a descendenților
- 1.3. Rezerva succesorală a ascendenților privilegiați
- 1.4. Rezerva succesorală a soțului supraviețuitor

§ 2. *Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor*

- 2.1. Domeniul de aplicare
- 2.2. Liberalitățile care intră sub incidența art. 1090 C.civ.
- 2.3. Determinarea cuantumului cotității disponibile speciale

§ 3. *Determinarea masei succesoriale*

- 3.1. Determinarea valorii bunurilor existente în patrimoniul defunctului la data deschiderii succesiunii (activul brut)
- 3.2. Determinarea activului net al moștenirii
- 3.3. Reunirea fictivă la activul net a donațiilor făcute de titularul moștenirii

§ 4. *Reducțiunea liberalităților excesive*

- 4.1. Modalități procedurale de exercitare a reducățiunii
- 4.2. Ordinea reducățiunii liberalităților excesive
- 4.3. Efectele reducățiunii

CAPITOLUL V. REVOCAREA

§ 1. *Regimul juridic general*

§ 2. *Aplicații și particularități în materia contractelor speciale*

- 2.1. Contractul de donație
- 2.2. Contractul de mandat
- 2.3. Contractul de comision
- 2.4. Contractul de întreținere

CAPITOLUL VI. DENUNȚAREA UNILATERALĂ

§ 1. *Regimul juridic general*

§ 2. *Aplicații și particularități în materia contractelor speciale*

- 2.1. Contractul de vânzare
- 2.2. Contractul de depozit
- 2.3. Contractul de locațiune
- 2.4. Contractul de mandat

- 2.5. Contractul de consignație
- 2.6. Contractul de împrumut
- 2.7. Depozitul obișnuit
- 2.8. Contractele cu consumatorii

CAPITOLUL VII. NEÎNDEPLINIREA CONDIȚIEI SUSPENSIVE ȘI ÎNDEPLINIREA CONDIȚIEI REZOLUTORII. CADUCITATEA

§ 1. Regimul juridic general

*§ 2. Aplicații și particularități în materia contractelor speciale.
Contractul de vânzare*

§ 3. Caducitatea. Regimul juridic general

CAPITOLUL IX. ÎNCETAREA CONTRACTULUI PENTRU IMPREVIZIUNE

2.1. Noțiunea de impreviziune

*2.2. Condițiile revizuirii judiciare a contractelor pentru
impreviziune*

2.3. Domeniul impreviziunii

2.4. Clauza de hardship

2.5. Proba impreviziunii

*2.6. Impreviziunea în reglementarea contractului de vânzare
de pachete de servicii turistice*

CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE *LEGE FERENDA*

BIBLIOGRAFIE

Partea I este structurată pe două capitole.

Capitolul I „**Noțiuni generale privind contractul**” este dedicat analizei noțiunii de contract, clasificărilor acestuia și formării sale.

Contractul este reglementat în Cartea a V-a „Despre obligații”, Titlul II „Izvoarele obligațiilor”, Capitolul I „Contractul”, art. 1166-1323 C.civ. Acesta reprezintă acordul de voință dintre două sau mai multe părți, cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic.

Rolul esențial pe care contractul îl are este plastic exprimat în literatură franceză „cunoașterea dreptului obligațiilor trece prin cunoașterea contractelor”. Astfel, „contractul este izvor de obligații”, astfel că studiul său se realizează prin prisma a două componente: formarea contractului (condiții de fond și de formă și sancțiuni ale nerespectării acestora) și efectele raportului contractual (efecte între părți și față de terți). În același sens, în doctrina recentă, actul juridic civil „normă privată” a fost definit și ca „o declarație de voință făcută cu intenția de a modifica circuitul civil”, caracterizată prin: o voință declarată, efecte juridice și recunoașterea socială a utilității actului.

Calificarea contractelor pe categorii prezintă importanță teoretică și practică pentru identificarea caracteristicilor și a regimului juridic aplicabil fiecărui contract civil în parte în funcție de apartenența sa la o categorie sau alta.

Încheierea contractului presupune îndeplinirea condițiilor esențiale necesare pentru validitatea contractului, enumerate de alin.(1) al art.1179 C.civ. Acestea li se adaugă și forma contractului pentru situațiile când ea este prevăzută de către lege [alin.(2) al art.1179 C.civ.].

Analiza încheierii contractului presupune și studiul mecanismului formării consimțământului, respectiv al ofertei de a contracta și al acceptării. Oferta este propunerea de a contracta făcută de o persoană în vederea încheierii unui contract, o manifestare de voință exprimată cu această intenție și trebuie să conțină cel puțin elementele esențiale - atât cele obiective, stabilite de lege ca fiind esențiale, cât și cele subiective, esențiale prin voința părților - și să

exprime intenția ofertantului de a se obliga. Acceptarea este manifestarea de voință a destinatarului ofertei în care se exprimă acordul cu oferta primită.

Modalitățile de exprimare a consimțământului sunt enumerate de art.1240 C.civ.: verbal, în scris sau comportamental caz în care manifestarea implicită a voinței de a contracta constă într-un „comportament care, potrivit legii, convenției părților, practicilor statornicite între acestea sau uzanțelor, nu lasă nicio îndoială asupra intenției de a produce efectele juridice corespunzătoare” [art.1240 alin.(2) C.civ.].

Actualul Cod civil consacră legislativ principiul consensualismului, în art.1178 C.civ., excepțiile fiind de strictă interpretare.

Capitolul II, **„Efectele și ineficacitatea contractelor”** cuprinde noțiunea de efecte ale contractului, principiile care guvernează aceste efecte, noțiunea de ineficacitate a contractului și cauzele acesteia.

Secțiunea a 6-a din Capitolul I „Contractul” al Titlului II „Izvoarele obligațiilor”, Cartea a V-a „Despre obligații” din Codul civil are denumirea „Efectele contractului” și este alcătuită din „Efectele între părți” și „Efectele față de terți”. Normele cuprinse în această secțiune (art. 1270-1294) au ca obiect principiile acestor efecte și nu efectele în sine. Prin efecte ale contractului înțelegem raportul juridic obligațional care se naște din încheierea contractelor, respectiv modificarea fizionomiei sau chiar dispariția acestui raport. Această concluzie reiese din chiar definiția contractului așa cum este ea prefigurată de art.1166 C.civ. Astfel, efectele contractului constau în consecințele juridice ale încheierii acestuia care se suprapun peste scopul contractului, și, în final, din perspectiva participanților la viața juridică, în drepturile și obligațiile care intră în conținutul raportului juridic respectiv. Afirmăm acesta deoarece o disociere între raportul juridic obligațional și conținutul său nu se poate realiza, absența conținutului înseamnă inexistența raportului juridic.

Principiile care guvernează efectele contractului sunt: principiul forței obligatorii a contractului, principiul relativității

efectelor contractului și principiul opozabilității efectelor contractului.

Art.1270 C.civ. prevede: „(1) Contractul valabil încheiat are putere de lege între părțile contractante. (2) Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților ori din cauze autorizate de lege.”

Contractul este obligatoriu între părțile contractante, titularul drepturilor născute din contract fiind în drept să pretindă debitorului satisfacerea acelor drepturi. În baza principiului forței obligatorii a contractului între părțile contractante, fiecare dintre acestea este obligată, prin contract, ca atunci când obligația ar fi impusă de lege. Consecința imediată a principiului obligativității efectelor contractului privește modul în care acesta se poate modifica ori stinge. Contractele vor putea fi modificate sau stinse, ca regulă, în același mod în care s-au constituit, adică prin acordul părților (principiului simetriei actelor juridice). Regula simetriei în contracte este prevăzută în art.1270 C.civ., care dispune: „Contractul se modifică sau încetează numai prin acordul părților sau din cauze autorizate de lege”.

Potrivit art.1280 C.civ., contractele produc efecte numai între părțile contractante. Astfel, terții, ca regulă, nu pot fi ținuti de obligațiile și nici nu pot dobândi drepturile născute dintr-un contract, ei nu sunt nici creditori și nici debitori ai obligațiilor contractuale, dar contractul le este opozabil terților.

Art.1281 C.civ. statuează expres asupra opozabilității efectelor contractului dispunând: „Contractul este opozabil terților, care nu pot aduce atingere drepturilor și obligațiilor născute din contract. Terții se pot prevala de efectele contractului, însă fără a avea dreptul de a cere executarea lui, cu excepția cazurilor prevăzute de lege”.

Ineficacitatea contractelor presupune, de fapt, că drepturile și obligațiile părților sunt lipsite de finalitatea lor intrinsecă. Ele fie există dar nu pot fi exercitate sau executate, fie există până la un anumit moment dar vor fi desființate prin soluția, într-o formă sau alta, a contractului care le-a dat naștere.

Ineficacitatea contractului nu poate interveni decât în cazurile prevăzute de către lege, atunci când o cauză este calificată de către lege ca fiind de ineficacitate. Astfel, că înlăturarea sau modificarea efectelor contractului nu poate opera decât atunci când:

- contractul a fost încheiat fără respectarea condițiilor de validitate impuse de către lege;

- părților convin existența unei asemenea posibilități sau legea o permite, uneia, alteia sau ambelor părți;

- intervine o cauză exterioară părților care duce la invocarea unei atare încetare sau modificare.

De aceea, ori de câte ori intervine o asemenea cauză trebuie identificată natura juridică a acesteia, care determină efectele sale concrete precizate de normele legale.

După domeniul de aplicare distingem între:

- a) cauze de ineficacitate generale, aplicabile tuturor contractelor. În această categorie intră: nulitatea, revocarea prin acordul părților, îndeplinirea condiției rezolutorii și neîndeplinirea (și imposibilitatea de îndeplinire) a condiției suspensive;

- b) cauze de ineficacitate aplicabile anumitor contracte. Astfel: rezoluțiunea, rezilierea, imposibilitatea fortuită de executare a contractului – specifice contractelor sinalagmatice -, reducățiunea liberalităăilor excesive, revocarea, caducitatea – specifice liberalităăilor (donaăiei, în materie contractuală).

După criteriul întinderii efectelor întâlnim:

- a) cauze de ineficacitate care produc efecte ex nunc, numai pentru viitor. Sunt astfel de cauze: rezilierea și caducitatea;

- b) cauze care produc efecte și pentru viitor. Este cazul nulităăii, rezoluăiunii, îndeplinirii condiăiei rezolutorii.

După criteriul rolului părăilor în apariăia cauzelor de ineficacitate distingem între:

- cauze de ineficacitate care sunt determinate de conduita părăilor în executarea prestaăilor contractuale. Acestea sunt rezoluăiunea, rezilierea, denunăarea unilaterală, revocarea;

- cauze care sunt independente de conduita părților în executarea prestațiilor contractuale. Sunt asemenea cauze nulitatea, imposibilitatea fortuită de executare a contractului, îndeplinirea condiției rezolutorii și neîndeplinirea (și imposibilitatea de îndeplinire) a condiției suspensive, reducțiunea liberalităților excesive, revocarea, caducitatea.

După sfera persoanelor care pot invoca existența cauzei de ineficacitate întâlnim:

- cauze care pot fi invocate doar de către părți și/sau moștenitorii acestora. Astfel se întâmplă în cazul revocării donației pentru neexecutarea sarcinii și celei pentru ingraturitudine, acțiunea în revocare putând fi introdusă numai de către donator și de către moștenitorii acestuia (art.1024 C.civ.);

- cauze care pot fi invocate și de alte persoane interesate. Este cazul nulității absolute, îndeplinirea condiției rezolutorii și neîndeplinirea (și imposibilitatea de îndeplinire) a condiției suspensive, și, în general, a cauzelor care pot fi invocate de către creditorii uneia dintre părți pe calea acțiunii oblice.

După criteriul existenței sau nu a unui termen în care poate fi invocată cauza de ineficacitate întâlnim.

- cauze care pot fi invocate oricând. Sunt astfel de cauze denunțarea unilaterală a contractelor pe durată nedeterminată, nulitatea absolută, îndeplinirea condiției rezolutorii și neîndeplinirea (și imposibilitatea de îndeplinire) a condiției suspensive;

- cauze care pot fi invocate numai într-un termen determinat. Este cazul nulității relative, a rezoluțiunii, a revocării donației pentru ingraturitudine.

Partea II este dedicată analizei cauzelor de ineficacitate.

În Capitolul I, „**Nulitatea**”, sunt studiate noțiunea de nulitate, clasificările nulităților, regimul juridic al nulității absolute și al nulității relative, condițiile esențiale de validitate ale contractelor și sancțiunea nerespectării acestora. De asemenea, sunt analizate unele dintre aplicațiile și sunt analizate particularitățile nulității în materia contractelor speciale reglementate de Codul civil.

Nulitatea este sancțiunea civilă care intervine, în cazul încheierii unor acte juridice, cu nerespectarea condițiilor de validitate (de fond și de formă) prevăzute de art. 1179 C.civ. Astfel, potrivit art. 1246 alin. (1) C.civ., „Orice contract încheiat cu încălcarea condițiilor cerute de lege pentru încheierea sa valabilă este supus nulității, dacă prin lege nu se prevede o altă sancțiune.”

Nulitatea și validitatea contractului se situează pe poziții contrarii și, deci, se exclud reciproc. Astfel, validitatea consfințește încheierea contractului (atunci când manifestarea voințelor concordante îndeplinește condițiile legale); în schimb, nulitatea desființează contractul (acționând în sens invers) și îl readuce la stadiul anterior, de simplă manifestare de voințe [potrivit art. 1254 alin. (1) C.civ., „Contractul lovit de nulitate este considerat a nu fi fost niciodată încheiat”].

Capacitatea de a contracta reprezintă condiția de fond, esențială, de validitate și generală a contractului, ce constă în aptitudinea subiectului de drept civil de a deveni titular de drepturi și obligații civile prin încheierea de contracte. Din prevederile art.1180 C.civ. rezultă că regula este capacitatea de a contracta, iar incapacitatea reprezintă excepția. Sancțiunea nerespectării regulilor privind încheierea actelor juridice de către sau pentru persoana lipsită de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, cu excepția celor conservare și de administrare care nu îi prejudiciază sau de dispoziție de mică valoare, având caracter curent și care se execută la data încheierii lor, este nulitatea relativă, chiar fără dovedirea unui prejudiciu, potrivit art.44 coroborat cu art.41 alin.(3) și art.43 alin.(3) C.civ.

Principiul capacității de a întocmi acte juridice este subordonat în cazul persoanelor juridice principiului specialității capacității în situația persoanelor juridice fără scop patrimonial, având în vedere că acestea pot avea „doar acele drepturi și obligații civile care sunt necesare pentru realizarea scopului stabilit prin lege, actul de constituire sau statut” [art.206 alin.(2) C.civ.]. cu toate acestea se recunoaște în același timp, o capacitate de folosință anticipată, în sensul ca aceasta să poată, chiar de la data actului de înființare, să dobândească drepturi și să își asume obligații, însă

numai în măsura necesară pentru ca persoana juridică să ia ființă în mod valabil [art.205 alin.(3) C.civ.]. Până la data constituirii organelor de administrare, exercitarea drepturilor și îndeplinirea obligațiilor care privesc persoana juridică se fac de către fondatori ori de către persoanele fizice sau persoanele juridice desemnate în acest scop. Actele juridice încheiate de către fondatori sau de către persoanele desemnate cu depășirea puterilor conferite potrivit legii, actului de constituire ori statutului, pentru înființarea persoanei juridice, precum și actele încheiate de alte persoane nedeseminate obligă persoana juridică în condițiile gestiunii de afaceri.

Actualul Cod civil distinge între obiectul contractului și obiectul obligației. Art.1225 C.civ. dispune: „obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridic, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul alte asemenea, convenită de părți, astfel cum reiese din ansamblul drepturilor și obligațiilor contractuale”. Art.1226 alin.(2) C.civ., la rândul său, dispune: „obiectul obligației este prestația la care se angajează debitorul”. Operația juridică este, așadar, distinctă de prestația la care debitorul s-a îndatorat și care reprezintă obiectul obligației văzută ca raport juridic. Obiectul contractului trebuie să fie determinat și licit, sub sancțiunea nulității absolute (obiectul este ilicit atunci când este prohibit de lege sau contravine ordinii publice ori bunelor moravuri).

Art.1235 C.civ. definește cauza contractului astfel: „motivul care determină fiecare parte să încheie contractul”. Potrivit art.1238 alin.(1) C.civ., lipsa cauzei atrage nulitatea relativă a contractului, cu excepția cazului în care contractul a fost greșit calificat și poate produce alte efecte juridice.

Consimțământul reprezintă acea condiție de fond, esențială, de validitate și generală care constă în exteriorizarea hotărârii de a încheia un act juridic. Pentru a fi valabil, potrivit art.1204 C.civ., consimțământul trebuie să fie serios - să provină de la o persoană cu discernământ -, liber - dat cu intenția de a produce efecte juridice - și exprimat în cunoștință de cauză - neviciat. Conform art.1205 alin.(1) C.civ., „este anulabil contractul încheiat de o persoană care, la momentul încheierii acestuia, se afla, fie și numai vremelnic, într-o stare care o punea în neputință de a-și da seama de urmările faptei

sale”. Este supus anulării și contractul încheiat de o persoană pusă sub interdicție ulterior întocmirii actului, dacă la momentul exprimării consimțământului cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute [art.1205 alin.(2) C.civ.]. Potrivit art.1206 C.civ. consimțământul este viciat atunci când este dat din eroare, surprins prin dol sau smuls prin violență. De asemenea, consimțământul este viciat în caz de leziune.

Eroarea reprezintă falsă reprezentare a realității la momentul încheierii actului. Pentru a atrage anularea actului, este necesar ca partea să se fi aflat într-o eroare esențială, iar cealaltă parte să știe sau, după caz, să fi trebuit să știe că faptul asupra căruia a purtat eroarea era esențială pentru încheierea contractului [art.1207 alin.(1) C.civ.].

Conform art.1207 C.civ., este considerată esențială eroarea care poartă: asupra naturii sau obiectului contractului (error in negotio și error in corpore); asupra identității obiectului prestației sau asupra unei calități a acestuia ori asupra unei alte împrejurări considerate esențiale de către părți în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat (error in substantia); asupra identității persoanei sau asupra unei calități a acesteia în absența căreia contractul nu s-ar fi încheiat (error in personam în cazul contractelor încheiate intuitu personae). Este considerată esențială și eroarea de drept care privește o normă juridică determinantă, potrivit voinței părților, pentru încheierea contractului. Este supus anulării și contractul încheiat de o persoană pusă sub interdicție ulterior întocmirii actului, dacă, la momentul exprimării consimțământului, cauzele punerii sub interdicție existau și erau îndeobște cunoscute [art.1205 alin.(2) C.civ.]. De asemenea, ne aflăm în prezența erorii - viciu de consimțământ atunci când acesta poartă asupra declarației de voință ori când declarația a fost transmisă inexact prin intermediul unei alte persoane sau prin mijloace de comunicare la distanță (art.1211 C.civ.).

Trebuie remarcat faptul că eroarea-obstacol (cea care poartă asupra naturii contractului sau asupra identității obiectului acestuia) se sancționează cu nulitatea relativă (art.1207 C.civ.).

Adaptarea contractului este reglementată de art.1213 C.civ. Astfel, dacă o parte este îndreptățită să invoce anulabilitatea contractului pentru eroare, dar cealaltă parte declară că dorește să execute ori execută contractul așa cum acesta fusese înțeles de partea îndreptățită să invoce anulabilitatea, contractul se consideră că a fost încheiat așa cum l-a înțeles această din urmă parte.

Consimțământul poate fi viciat prin dol care reprezintă acel viciu de consimțământ care constă în aceea că partea s-a aflat într-o eroare provocată de manoperele frauduloase ale celeilalte părți, ale reprezentantului, prepusului ori gerantului afacerilor celeilalte părți, ori când aceasta din urmă a omis, în mod fraudulos, să îl informeze pe contractant asupra unor împrejurări pe care se cuvenea să i le dezvăluie [art.1214 alin.(1) C.civ.]. Spre deosebire de reglementarea anterioară, nu mai este necesar ca dolul să fie determinant pentru încheierea contractului.

Consimțământul este viciat dacă una dintre părți, la momentul încheierii contractului, se afla „sub imperiul unei temeri justificate induse, fără drept, de cealaltă parte sau de un terț”. Partea al cărei consimțământ a fost viciat poate cere anularea contractului, dar în aprecierea existenței acestui viciu se va ține cont de „vârsta, starea socială, sănătatea și caracterul celui asupra căruia s-a exercitat violența, precum și de orice altă împrejurare ce a putut influența starea acestuia la momentul încheierii contractului” [art.1216 alin.(4) C.civ.].

Codul civil stabilește că leziunea afectează valabilitatea consimțământului, fiind un viciu al acestuia. Art.1221 alin.(1) C.civ., definește leziunea: „Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații”. Este recunoscută leziunea și în cazul majorului, dar sunt excluse din acest domeniu de aplicare contractele aleatorii, tranzacția, precum și alte contracte anume prevăzute de lege (art.1224 C.civ.).

Forma cerută pentru validitatea contractului (a actului juridic în general) - înscris autentic sau înscris sub semnătură privată - este

acea condiție de validitate, esențială și specială, care constă în necesitatea îndeplinirii formalităților stabilite de lege, în absența cărora contractul nu s-ar putea naște în mod valabil. În acest sens art.1242 alin.(1) C.civ. stabilește că „este lovit de nulitate absolută contractul încheiat în lipsa formei pe care, în chip neîndoielnic, legea o cere pentru încheierea sa valabilă”.

Sunt analizate:

- nulitatea contractului de vânzare pentru nerespectarea formei cerută de lege ad validitatem, pentru nerespectarea normelor imperative prin incapacitățile speciale, pentru nerespectarea dreptului de preempțiune, pentru imposibilitatea existenței lucrului, pentru lipsa calității de proprietar al lucrului, pentru nerespectarea prețului, pentru preșul lezinar, precum și nulitatea vânzării unei moșteniri nedeschise;

- nulitatea donației pentru nerespectarea regulilor privitoare la capacitatea părților, nulitatea donației ce poartă asupra unei moșteniri nedeschise, a donațiilor încheiate cu încălcarea principiului irevocabilității, nulitatea donației pentru nerespectarea condițiilor de formă;

- nulitatea contractului de societate simplă;

- nulitatea locațiunii pentru lipsa prețului;

- nulitatea contractului de arendare pentru nerespectarea formei cerută ad validitatem;

- nulitatea mandatului pentru nerespectarea formei cerută de lege ad validitatem;

- nulitatea contractului de rentă viageră pentru lipsa elementului aleatoriu și pentru predecesul sau decesul credentierului sau al terțului intervenit în 30 de zile de la încheierea rentei;

- nulitatea contractului de întreținere pentru nerespectarea condițiilor de formă;

- particularitățile nulității din materia tranzacției.

Capitolul II „**Rezoluțiunea și rezilierea**” este dedicat analizei noțiunilor de rezoluțiune și reziliere, a condițiilor, formelor și efectelor rezoluțiunii și rezilierii. De asemenea, sunt analizate unele

dintre aplicațiile și sunt analizate particularitățile rezoluțiunii și rezilierii în materia contractelor speciale reglementate de Codul civil.

Rezoluțiunea reprezintă desființarea unui contract, de regulă sinalagmatic, cu executare dintr-o dată, la cererea uneia dintre părți, pentru motivul că cealaltă parte nu a executat obligațiile la care s-a îndatorat prin angajamentul său contractual. Rezoluțiunea se aplică în cazul contractelor cu executare uno actu, iar rezilierea celor cu executare succesivă.

Condițiile cerute pentru admisibilitatea rezoluțiunii judiciare sunt: să existe o neexecutare totală sau parțială a obligațiilor contractuale ale uneia din părți, dar suficient de importantă pentru a justifica rezoluțiunea, neexecutarea să fie imputabilă părții căreia îi revenea îndeplinirea obligațiilor; debitorul obligației neexecutate să fie în întârziere, în condițiile cerute de lege.

Rezoluțiunea poate fi, potrivit prevederilor art.1550 C.civ., judiciară, unilaterală (art.1552 C.civ.), de plin drept.

Rezoluțiunea are ca efect esențial desființarea retroactivă a contractului. Astfel, art.1554 alin.(1) C.civ. dispune: „Contractul desființat prin rezoluțiune se consideră că nu a fost niciodată încheiat. Dacă prin lege nu se prevede altfel, fiecare parte este ținută, în acest caz, să restituie celeilalte părți prestațiile primite”. Rezilierea atrage încetarea efectelor contractului numai pentru viitor [art.1554 alin.(3) C.civ.].

Sunt analizate:

- rezoluțiunea vânzării pentru nepredarea lucrului, pentru evicțiune, pentru vicii, pentru neconformitatea produsului prevăzută de Legea nr. 449/2003, pentru neplata prețului precum și rezoluțiunea vânzării terenurilor pentru neconcordanțe privind suprafața acestuia;

- rezoluțiunea contractului de întreținere;

- rezilierea locațiunii pentru nepredarea lucrului, pentru neexecutarea obligației de efectuare a reparațiilor capitale, pentru evicțiune, pentru vicile ascunse ale lucrului închiriat, pentru nepreluarea lucrului, pentru neplata chiriei, pentru lipsa prudenței și

diligenței în folosirea lucrului, precum și rezilierea contractului de închiriere a locuinței pentru neexecutarea obligațiilor de către chirias;

- rezoluțiunea sau rezilierea antreprizei imputabilă antreprenorului cum ar fi rezoluțiunea pentru vicii ascunse și rezilierea antreprizei pentru neîndeplinirea de către antreprenor a obligației de informare și consiliere;

- rezoluțiunea contractului de rentă viageră pentru nerespectarea obligației de garanție;

- rezoluțiunea contractului de întreținere.

Capitolul III „Riscul contractului” este dedicat efectelor imposibilității fortuite de executare a contractelor precum și analizei.

Riscul contractului este efectul specific contractelor sinalagmatice ce constă în aceea ca una din părțile contractului să suporte consecințele imposibilității fortuite de executare a uneia dintre obligațiile contractuale reciproce și interdependente. Regula este că riscul contractului este suportat de debitorul obligației imposibil de executat (res perit debitori). Riscul va trece în sarcina creditorului din momentul în care acesta a fost pus în întârziere, potrivit art.1557 alin.(1) teza a II-a coroborat cu art.1274 alin.(2) C.civ. Dacă obligația devine numai temporar imposibil de executat, potrivit art.1557 alin.(2) C.civ., creditorul are un drept de opțiune între suspendarea executării propriilor obligații și desființarea contractului - caz în care imposibilitatea fortuită de executare se prezintă ca o cauză de încetare a contractului, potrivit art.1321 C.civ. Pe perioada suspendării executării contractului, debitorul nu datorează despăgubiri iar după încetarea cazului fortuit părțile vor trebui să-și execute reciproc obligațiile contractuale. Dacă optează pentru cea de a doua variantă este necesar ca executarea cu întârziere să nu satisfacă scopul în vederea căruia a fost încheiat contractul.

Riscul pierii bunului este suportat de transmitător, cu excepția situației în care părțile au convenit ca riscul să fie suportat de creditorul obligației de predare sau când acesta a fost pus în întârziere. Debitorul, va pierde astfel, dreptul la contraprestație, iar dacă a primit-o, este obligat să o restituie.

Sunt analizate:

- riscul în materia locațiunii în cazul distrugerii bunului și
- riscul imposibilității fortuite de executare a plății arendeii.

Capitolul IV „Reducțiunea liberalităților” cuprinde analiza rezervei succesoriale, a cotității disponibile a soțului supraviețuitor, a modului de determinare a masei succesoriale precum și a reducțiunii în sine. În cazul în care defunctul a dispus prin testament peste limita cotității disponibile, dreptul moștenitorilor rezervatari este afectat. Sancțiunea care se aplică, în cazul în care liberalitățile făcute de cel care lasă moștenirea aduc atingere drepturilor moștenitorilor rezervatari, este reducțiunea. Potrivit art. 1092 C.civ., „liberalitățile care încalcă rezerva succesorală sunt supuse reducțiunii, la cerere”.

Acțiunea prin care moștenitorii rezervatari vor putea solicita reducerea liberalităților este acțiunea în reducțiune. Reducțiunea liberalităților excesive poate fi cerută numai de către moștenitorii rezervatari, de succesorii lor, precum și de către creditorii chirografari ai moștenitorilor rezervatari (art. 1093 C.civ.).

Potrivit art. 1094 C.civ., reducțiunea liberalităților excesive se poate realiza prin buna învoială a celor interesați sau poate fi invocată în fața instanței de judecată pe cale de excepție sau pe cale de acțiune.

Ordinea reducțiunii este dată de regulile consacrate de Codul civil: legatele se reduc înaintea donațiilor; legatele se reduc toate deodată și proporțional; donațiile se reduc succesiv, în ordinea inversă a datei lor, începând cu cea mai nouă.

În cazul donațiilor, reducțiunea are ca efect „desființarea lor în măsura necesară întregirii rezervei”.

Capitolul V „**Revocarea**” este dedicat analizei accepțiunilor noșunii de revocare, efectelor, aplicațiilor și particularităților acesteia. Revocarea reprezintă manifestarea de voință, necondiționată de un temei anume, prin care se retractează de către o parte sau de către ambele părți un act juridic valabil încheiat. Ea reprezintă o formă particulară de denunțare unilaterală legală.

Sunt analizate:

- revocarea donațiilor între soți;

- revocarea donației pentru neexecutarea sarcinii și pentru ingraturitudine;

- revocarea mandatului de către mandant;

- revocarea contractului de comision de către comitent;

- revocarea contractului de întreținere în folosul persoanelor cărora creditorul întreținerii le datorează alimente.

Capitolul VI „**Denunțarea unilaterală**” este dedicat analizei noțiunii, condițiilor, aplicațiilor și particularităților denunțării unilaterale. Denunțarea unilaterală este o veritabilă excepție de la principiul irevocabilității, o revocare a contractului, cerută de una sau, după caz, de unele dintre părțile contractante.

Art.1276 C.civ., având denumirea marginală „Denunțarea unilaterală”, reglementează modul în care se realizează această modalitate de desfacere a unui contract. Sunt avute în vedere numai contracte pe durată determinată, deoarece în cazul celor pe durată nedeterminată denunțarea este permisă, ca regulă, cu respectarea anumitor condiții stabilite de art.1277 C.civ.

Dacă în privința contractelor pe durată nedeterminată regula este denunțarea unilaterală, în cazul celor pe durată determinată aceasta constituie excepția, cazurile în care este posibilă fiind prevăzute expres de norme speciale.

Sunt analizate:

- denunțarea unilaterală a vânzării de consumație;

- denunțarea contractului de depozit;

- denunțarea unilaterală a locațiunii;

- denunțarea unilaterală a contractului de închiriere a locuinței de către chirias;

- renunțarea mandatarului la mandat;

- renunțarea la consignație de către consignatar;

- denunțarea contractului de împrumut;

- denunțarea depozitului obișnuit;

- denunțarea contractelor cu consumatorii.

Capitolul VII „Neîndeplinirea condiției suspensive și îndeplinirea condiției rezolutorii. Caducitatea” este dedicat analizei condiției ca modalitate a contractului, aplicațiilor și particularităților din materia contractelor speciale precum și caducității.

Condiția este reglementată în cadrul capitolului al doilea din Titlul II „Modalitățile obligațiilor” al Cărții a V-a „Despre obligații” din Codul civil. Astfel, condiția ca modalitate afectează, în concepția actualului cod, raportul juridic obligațional, indiferent de izvorul său. Art. 1399 C.civ. definește obligația condițională ca fiind aceea „a cărei eficacitate sau desființare depinde de un eveniment viitor și nesigur”.

În art.1400 și 1401 C.civ. definesc cele două categorii de condiții, criteriul fiind acela al efectelor. Este suspensivă condiția de a cărei îndeplinire „depinde eficacitatea obligației” iar rezolutorie cea de a cărei îndeplinire „determină desființarea obligației”.

Prin existența condiției suspensive, nu mai este afectată însăși existența obligației, ci doar eficacitatea sa. Această înseamnă că obligația se naște dar drepturile și obligațiile sunt într-o stare precară, latentă, ele există dar nu pot fi exercitate, respectiv executate. Prin raportare la cauzele de ineficacitate, condiția suspensivă se manifestă, până la proba contrarie a îndeplinirii sale, ca o cauză care blochează de la început manifestarea efectelor urmărite de părți, drepturile și obligațiile părților existând, fiind în ființa, dar într-o stare latentă care nu permite exercitarea sau executarea lor. Un contract afectat de o condiție suspensivă se naște ca un contract „inapt” de a-și produce efectele în plenitudinea lor, cauza de ineficacitate apărând o dată cu manifestarea de voință.

În ce privește condiția rezolutorie, ea este prezumată relativ în acele situații în care scadența obligațiilor principale este anterioară momentului la care condiția s-ar putea îndeplini.

Pentru a vorbi de ineficacitatea determinată de condiție ca modalitate a obligației trebuie să ne raportăm la trei ipoteze:

- neîndeplinirea condiției suspensive. ;
- îndeplinirea condiției rezolutorii;
- condiția suspensivă devine imposibil de îndeplinit.

Sunt analizate:

- vânzarea pe încercate;
- înscrierea dreptului vândut;
- vânzarea cu pact de răscumpărare

Caducitatea este acea cauză de ineficacitate care lovește un act juridic valid, ce nu a produs încă efecte și care se datorează unui eveniment survenit după formarea valabilă a actului și independent de voința autorului.

Capitolul IX „Încetarea contractului pentru impreviziune” este dedicat studiului noțiunii de impreviziune, condițiilor revizuirii judiciare a contractului și probei impreviziunii.

Potrivit alin.(2) al art.1271 C.civ., dacă executarea contractului a devenit excesiv de oneroasă datorită unei schimbări excepționale a împrejurărilor care ar face vădit injustă obligarea debitorului la executarea obligației, instanța poate să dispună:

a) adaptarea contractului, pentru a distribui în mod echitabil între părți pierderile și beneficiile ce rezultă din schimbarea împrejurărilor;

b) încetarea contractului, la momentul și în condițiile pe care le stabilește.

Astfel, invocarea și, bineînțeles, dovedirea impreviziunii pot duce fie la modificarea judiciară a contractului, fie la desființarea contractului.

„Concluzii și propuneri de lege ferenda”. Analiza cauzelor de ineficacitate presupune o privire generală asupra acestora, delimitarea lor de alte instituții cu efecte asemănătoare, dar și studiul fiecărei cauze în parte, cu prezentarea particularităților specifice. Acesta din urmă include domeniul de aplicare specific fiecărei cauze de ineficacitate, condițiile, efectele dar și eventualele corelațiile necesare cu alte cauze.

Ineficacitatea contractului este privită prin raportare la efectele acestuia, care fie nu se vor produce, fie se vor produce parțial, prin acestea înțelegând și deființarea lor, totală sau parțială.

Prin efecte înțelegem drepturile și obligațiile din conținutul raporturilor juridice civile care iau naștere prin încheierea contractelor, respectiv este avută în vedere accepțiunea restrânsă de efecte, aceea de situație juridică privită prin prisma raporturilor dintre părți, nu prin raportare la terți cărora această situație le este opozabilă

Delimitarea domeniului de aplicare a fiecărei cauze de ineficacitate a creat dificultăți și datorită faptului că legiuitorul nu este consecvent în ceea ce privește terminologia folosită, datorită reglementării unor excepții care aparent „aruncă” unele aplicații în sfera altor cauze de ineficacitate, datorită unor calificări defectuoase făcute de-a lungul timpului de către doctrină și practica judiciară.

Importanța definirii cauzelor de ineficacitate rezidă în primul rând în faptul că o calificare defectuoasă poate duce la aplicarea unui regim juridic inadecvat care echivalează cu aplicarea unor soluții nelegale și inechitabile. Astfel, aplicarea principiului *pacta sunt servanda* poate avea de suferit, pentru că ineficacitatea îi restrânge domeniul în detrimentul părților contractante.

Cauzele de ineficacitate trebuie analizate și în privința condițiilor în care operează, unele dintre acestea având, lato sensu, și alte efecte decât lipsa de eficacitate a contractului, fiind astfel, posibilă, în unele situații, angrenarea răspunderii contractuale.

O concluzie generală, nu neapărat limitată la sfera de reglementare a cauzelor de ineficacitate, este aceea că la elaborarea Codului civil nu au fost respectate uneori prevederile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative care în art. 37 dispune că „în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceeași termeni”, iar „dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește prin actul normativ ce le instituie, în cadrul dispozițiilor generale sau într-o anexă dedicată lexicului respectiv și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie. Astfel, se observă folosirea atât a termenului de contract cât și a celui de convenție, chiar dacă cele două, în legislația noastră sunt sinonime. De asemenea, revocarea este privită atât ca denunțare a unui act unilateral de către autorul său [de exemplu art. 114 alin. (2), art. 26 alin. (2), art. 416 alin. (3) C.civ.

ș.a.], cât și ca desfacere a unui contract prin acordul părților [de exemplu, art. 789 alin. (1) C.civ.] ori ca desfacerea a liberalităților în anumite condiții (de exemplu, art. 1020-1029 C.civ.). În plus, se folosește termenul de revocatorie pentru acțiunea pauliană, chiar dacă între revocare și inopozabilitatea generată de admiterea acestei acțiuni diferența este vădită.

De altfel, pe această linie de gândire, nu putem să nu remarcăm faptul că reglementările din materia obligațiilor debutează cu o definiție a contractului, adevărat îmbunătățită, dar nu înafara oricăror critici. Astfel, contractul nu este definit prin folosirea noțiunii de parte ci de persoană, ceea ce poate crea confuzii cu privire la actul unilateral încheiat de mai multe persoane dar care potrivit definiției criticate apare ca fiind un contract.

Se remarcă și faptul că diferite categorii de contracte au primit o definiție legală - contractul real, contractul-cadru, contractul de adeziune - prin reglementarea acestora pentru prima oară, sau unele definiții preexistente au fost îmbunătățite.

De asemenea, formarea contractului beneficiază de o reglementare amănunțită, chiar dacă nu întotdeauna fericită, din punctul nostru de vedere. Etapa precontractuală este avută în vedere, existând statuări asupra răspunderii precontractuale generate de pentru negocierea cu rea-credință, divulgarea sau folosirea neautorizată a informațiilor confidențiale ori retragerea intempestivă a ofertei. Legiuitorul optează pentru unele soluții care nu sunt raționale sau echitabile sau folosește termeni care practic nu au corespondent în realitate, cum este cazul revocării acceptării.

Încheierea contractelor este analizată prin prisma componentelor acestuia - oferta și acceptarea -, fiind consacrate soluții pentru multe dintre ipotezele practice posibile. Dar, cum legea este perfectibilă apar ca necesare, și în această materie, unele modificări și completări.

Este instituită prezumția de nulitate relativă. În cazurile în care „natura nulității nu este determinată ori nu reiese în chip neîndoielnic din lege, contractul este anulabil” (art. 1252 C.civ.).

În ceea ce privește viciile de consimțământ acestea sunt parțial reconfigurate, începând cu noțiunea de eroare esențială, recunoașterea erorii de drept ca viciu de consimțământ, în anumite condiții, definirea dolului, extinderea sferei de aplicare a leziunii. În acest sens, leziunea dobândește o vocație generală de protejare a părții defavorizate într-un raport contractual și de remediere a dezechilibrelor contractuale grave provocate prin comportamentul incorect al celeilalte părți (art. 1221 C.civ.). Există leziune atunci când una dintre părți, profitând de starea de nevoie, de lipsa de experiență ori de lipsa de cunoștințe a celeilalte părți, stipulează în favoarea sa ori a unei alte persoane o prestație de o valoare considerabil mai mare, la data încheierii contractului, decât valoarea propriei prestații. Existența leziunii se apreciază și în funcție de natura și scopul contractului. Partea al cărei consimțământ a fost viciat prin leziune poate cere, la alegerea sa, anularea contractului sau reducerea obligațiilor sale cu valoarea daunelor-interese la care ar fi îndreptățită. Astfel, acțiunea în resciziune nu mai este apanajul strict al minorului lezat prin încheierea unui contract caracterizat prin dezechilibrul valoric la contraprestațiilor, ci se recunoaște și majorului aflat pe o poziție de inferioritate, de subordonare față de cocontractantul său, care profită de aceasta.

De asemenea, se remarcă faptul că eroarea-obstacol (cea care poartă asupra naturii contractului sau asupra identității obiectului acestuia) se sancționează cu nulitatea relativă (art. 1207 C.civ.) și este reglementată adaptarea contractului.

Se face delimitarea între obiectul contractului, obiectul obligației și obiectul prestației iar imposibilitatea inițială a obiectului obligației nu mai atrage invariabil nulitatea contractului. De asemenea, se pune capăt disputelor doctrinare și jurisprudențiale legate de posibilitatea de a contracta cu privire la bunurile altei persoane și de eventuala sancțiune ce intervine.

Principiile care guvernează efectele contractelor sunt prevăzute expres de lege, precum și unele dintre excepțiile de la aceste principii. Cu toate acestea sunt necesare, în opinia noastră, unele completări cum ar fi definirea promisiunii faptei altuia, a stipulației pentru altul, a simulației, stabilirea unor norme generale

privitoare la acțiunile directe, simplificarea normelor privitoare la efectele simulației.

Și în materia efectelor contractului sunt introduse soluții inovatoare, cum sunt cele privitoare la: impreviziune, efectele stipulației pentru altul, ale promisiunii faptei altuia, denunțarea unilaterală a oricărui tip de contract încheiat pe durată nedeterminată.

De asemenea, și efectele neexecutării contractelor au suferit mutații cum ar fi: riscul în contractele translativ de proprietate este al debitorului obligației de predare imposibil de îndeplinit, acesta trecând în sarcina creditorului doar în prezența unei statuării contrare sau a punerii în întârziere a creditorului pentru preluarea bunului; este permisă în mod expres rezoluțiunea convențională.

În privința cauzelor de ineficacitate ale contractelor dorim să reamintim că ineficacitatea contractelor presupune, de fapt, că drepturile și obligațiile părților sunt lipsite de finalitatea lor intrinsecă. Ele fie există dar nu pot fi exercitate sau executate, fie există până la un anumit moment dar vor fi desființate prin soluția, într-o formă sau alta, a contractului care le-a dat naștere.

Mai mult, tradițional nulitatea este prezentată și ca o cauză de ineficacitate a actului juridic, folosindu-se uzual sintagma „delimitarea nulității de *alte cauze* de ineficacitate” dar s-a afirmat în literatura de specialitate și că nulitatea nu se confundă cu ineficacitatea actului juridic civil deoarece *numai un act* valabil încheiat poate fi eficient sau ineficient. Astfel, când a fost *valabil încheiat și produce* efecte juridice – contractul este eficient; când, deși a fost *valabil încheiat, nu produce efecte* (datorită intervenției unor cauze apărute ulterior încheierii lui) – contractul este ineficient; când *nu au fost respectate condițiile de validitate* - contractul este nul (și desființat ca act juridic). În această ordine de idei se susține de către aceiași autor că sunt cauze de ineficacitate: rezoluțiunea, rezilierea, caducitatea, revocarea, inopozabilitatea etc.

Nu putem fi de acord cu această susținere din următoarele motive:

- nulitatea are ca și consecință și dispariția drepturilor și obligațiilor părților dar nu putem ignora faptul că, în mod practic, ele

au ființat în perioada dintre încheierea respectivului contract și constatarea nulității acestuia;

- legea permite în anumite cazuri adaptarea contractului sau conversiunea acestuia, astfel că cel puțin unele dintre drepturi și obligații vor continua să existe cu aceeași fizionomie sau modificate;

- chiar dacă nulitatea își produce efectele retroactiv, în unele situații, restituirea prestațiilor este, datorită naturii lor, imposibil de realizat;

- nulitatea relativă poate fi acoperită prin confirmare, tacită sau expresă, caz în care existența nulității rămâne fără consecințe.

De altfel, aceasta este și viziunea legiuitorului care, în art.6 alin. (3) C.civ., prevede în mod expres: „**Actele juridice nule, anulabile sau afectate de alte cauze de ineficacitate ...**”.

În ceea ce privește inopozabilitatea, ea reprezintă, într-adevăr, în sens larg, o cauză de ineficacitate dar, cum realizarea dreptului de creanță este determinată de conduita debitorului, rolul terților este atât de diminuat încât nu poate fi privită ca o cauză de ineficacitate.

Pe cale de consecință, apreciem că sunt cauze de ineficacitate ale contractului toate acele situații în care, temporar sau definitiv, drepturile și obligațiile născute din contract nu pot exercitate sau executate sau, după ce au avut o existență reală vor fi desființate. Sunt asemenea cauze: nulitatea, rezoluțiunea, rezilierea, revocarea, existența condiției suspensive, denunțarea unilaterală etc.

În plus, ineficacitatea contractului nu poate interveni decât în cazurile prevăzute de către lege, atunci când o cauză este calificată de către lege ca fiind de ineficacitate.

În privința revocării, într-o accepțiune strictă a termenului, aceasta acoperă manifestarea de voință prin care se retractează de către o parte sau de către ambele părți un act juridic valabil încheiat. Uneori ea este privită ca o reziliere voluntară. În această viziune, revocarea este o cauză de ineficacitate a contractului dacă manifestarea de voință, necondiționată de un temei anume, în sensul lipirii de efecte juridice a unui contract încă neexecutat provine de la toate părțile contractante.

Analizând însă normele speciale se observă că revocarea intervine în cazul donației care a fost pusă în executare sau a mandatului oricând. Deci criteriului stadiului de executare a contractului nu este definitiv. Pe de altă parte cel de a-1 doilea criteriu nu poate fi primit pentru că, de exemplu, în ipoteza revocării donației este vorba de încălcarea obligației de recunoștință a donatarului față de donatorul său. Mai mult, chiar dacă nu întotdeauna este necesară dovedirea unui motiv, el există și ține de persoana celui în drept să se folosească de ea. Având în vedere cele de mai sus, precum și faptul că revocarea poate intervine în cazurile prevăzute de lege, considerăm că ea reprezintă o formă particulară de denunțare unilaterală legală.

În ceea ce privește propunerile de *lege ferenda* dorim să arătăm:

a. Potrivit art. 1166 C.civ., contractul este acordul de voință dintre două sau mai multe persoane, cu intenția de a constitui, modifica sau stinge un raport juridic. Considerăm că art. 1166 C.civ. ar trebui modificat în sensul înlocuirii noțiunii de persoane cu ce ade părți.

b. Contractul real este acela pentru a cărui formare valabilă este necesară și remiterea materială a lucrului, tradițiunea bunului constituind o condiție de validitate și nu un efect al contractului. Dacă în cazul anumitor contracte cum sunt gajul și depozitul se prevede în mod expres că remiterea bunului constituie o condiție de validitate a încheierii contractului, în ce privește alte contracte cum sunt împrumutul de folosință și cel de consumație, legea nu mai este atât de clară ceea ce va permite interpretări diferite. De aceea propunem, ca în cazul contractelor reale să se precizeze expres acest caracter juridic.

c. *De lege ferenda* se impune reglementarea expresă a situațiilor exceptate de la principiul *resoluto iure dantis, resolvitur ius accipientis* și să statueze cu valoare de principiu acele cazuri în care drepturile dobândite cu bună-credință și cu titlu oneros de terți să fie ferite de efectele acțiunii în revendicare, pentru ocrotirea securității circuitului civil și a stabilității drepturilor dobândite cu

bună-credință de terții care nu au avut nicio legătură cu faptul neexecutării obligațiilor între părțile contractante, dându-se, astfel, valențe juridice principiului validității aparentei în drept.

d. Asemenea ofertei, potrivit art. 1199 și 1200 alin. (1) C.civ., și acceptarea poate fi retrasă sau revocată, și își produce efectele din momentul ajungerii la ofertant. Dar spre deosebire de ofertă care poate fi irevocabilă, din prevederile art. 1200 alin. (1) ar rezulta că, acceptarea acesteia este totdeauna revocabilă. Dar din momentul ajungerii acceptării la ofertant contractul este considerat încheiat și, p cale de consecință, revocarea acceptării nu poate avea loc. De aceea propunem modificarea art. 1200 alin. 1 C.civ. în sensul înlocuirea sintagmei „revocarea acestora” cu „revocarea ofertei”.

e. Chiar dacă art. 1516 C.civ. precizează condițiile în care poate opera rezoluțiunea, o parte a doctrinei le-a redus la două. Pentru a evita diferitele interpretări în ce privește condițiile rezoluțiunii considerăm necesară modificarea art. 1549 C.civ. în sensul trimiterii la prevederile art. 1516 C.civ. sau a precizării exprese a tuturor condițiilor în care poate opera rezoluțiune judiciară.

f. Codul civil de la 1864, în art. 1200, stabilea că domeniul de aplicare al rezoluțiunii privește contractele sinalagmatice. Codul civil nu mai face o asemenea precizare ceea ce a permis diferite interpretări. S-a susținut, în acest sens că rezoluțiunea se aplică și contractelor unilaterale, numai că speciică acestora este revocarea. Pe cale de consecință, propunem modificarea normelor privitoare la rezoluțiune și prevederea în mod expres a domeniului de aplicare al acesteia.

g. Regula generală în materia acțiunii în anulabilitate este dată de prevederile art. 1249 alin. (2) C.civ., nulitatea relativă putând fi invocată pe cale acțiune în termenul general de prescripție de 3 ani iar pe cale de excepție „chiar și după împlinirea termenului de prescripție a dreptului la acțiunea în anulare”, fiind imprescriptibilă. Considerăm ca nejustificată opțiunea legiuitorului de a institui un termen mai scurt de prescripție extinctivă pentru acțiunea în anulabilitate și mai ales de a declara prescriptibilă excepția. În acest sens, propunem abrogarea alin. (2) al art. 1223 C.civ.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1.Adam I., *Drept civil. Obligațiile. Contractul*, Editura C.H. Beck, București, 2011.

2.Alexandresco D., *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, Tipografia Națională, Iași, 1898, 1901.

3.Alexandresco D., *Explicațiunea teoretică și practică a dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, tomul IV, Atelierele Grafice Socec & Co, București, 1913, 1914.

4.Alexandresco D., *Principiile dreptului civil român*, vol. III, Tipografia Curții Regale, București, 1926.

5.Alexandru I.G., *Riscurile în contracte*, Editura Universul Juridic, București, 2012.

6.Baias Fl., Chelaru E., Constantinovici R., Macovei I. (coordonatori), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole. Art.1-2664*, Editura C.H. Beck, București, 2012.

7.Beleiu Gh., *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, ed. a VIII-a, revăzută și adăugită de M. Nicolae și P. Trușcă, Editura Universul Juridic, București, 2007.

8.Boroi G., Anghelescu C.-Al., *Curs de drept civil. Partea generală (conform noului Cod civil)*, Editura Hamangiu, București, 2011.

9.Boroi G., Stănciulescu L., *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2012.

10. Buffelan-Lanore Y., Larribau-Terneyre V., *Droit civil. Les obligations*, ed. a 12-a, Sirey, Paris, 2010.

11. Cantacuzino M.B., *Elementele dreptului civil*, Editura Cartea Românească, București, 1921.

12. Carbonnier J., *Droit civil. Les obligations*, PUF, Paris, 1994.

13. Cărpenaru St.D., Stănciulescu L., Nemeș V., *Contracte civile și comerciale*, Editura Hamangiu, București, 2009;

14. Chirică D., *Relativitatea efectelor contractului*, Editura Universul Juridic, București, 2009.
15. Chirică D., *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, vol. I, Editura C. H. Beck, București, 2008.
16. Collart Dutilleul F., Delebecque Ph., *Contrats civils et commerciaux*, Dalloz, Paris, 2001.
17. Cornu G., *Vocabulaire juridique*, 8eme édition, PUF, Paris 2008.
18. Cosma D., *Teoria generală a actului juridic civil*, Editura Științifică, București, 1969.
19. Deak Fr., Cărpenaru St., *Drept civil. Contracte speciale. Dreptul de autor. Dreptul de moștenire*, Universitatea București, 1983.
20. Deak Fr., *Tratat de drept succesoral*, Editura Universul Juridic, București, 2002.
21. Dogaru I., Drăghici P., *Bazele dreptului civil. Vol. III. Teoria generală a obligațiilor*, Editura C.H. Beck, București, 2009.
22. Eliescu M., *Moștenirea și devoluțiunea ei în dreptul R.S.R.*, Editura Academiei, București, 1966.
23. Fabre-Magnan M., *Droit des obligations*, vol. I, *Contrat et engagement unilateral*, ed. a 2-a, PUF, Paris, 2010.
24. Fages B., *Droit des obligations*, 3eme ed., LGDJ, Paris, 2011.
25. Foriers P.A., *La caducite des obligations contractuelles par disparition d'un element essentiel a leur formation*, Bruylant, Bruxelles, 1998.
26. Garron Fr., *La caducite du contrat*, Presses Universitaires d'Aix-Marseille, 1999;
27. Genicon Th., *Résolution du contrat pour inexécution*, LGDJ, Paris, 2007.
28. Hamanagiu C., Rosetti-Bălănescu I., Băicoianu Al., *Tratat de drept civil român*, vol. II, Editura All Beck, București, 2002.
29. Hamangiu C., Rosetti-Bălănescu I., Băicoianu Al., *Tratat*

de drept civil, vol. I, Editura Națională, București, 1928.

30. Henry X., *Des contrats civils et commerciaux aux contrats de consommation*, Presses Universitaires de Nancy, 2009.

31. I. Turcu, *Noul Cod civil. Legea nr. 287/2009, Cartea a V-a. Despre obligații. Art. 1164- 1649. Comentarii și explicații*, Editura C.H. Beck, București, 2011.

32. Ionașcu A., *Drept civil. Partea generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963.

33. Ionașcu T., Barasch E., Ionașcu A., Brădeanu S., Eliescu M., Economu V., Eminescu Y., Eremia M.I., Roman E., Rucăreanu I., Zlătescu V.D., *Tratat de drept civil, vol.I, Partea generală*, Editura Academiei, București, 1967.

34. Flour J., Luc- Aubert J., Savaux E., *Droit civil. Les obligations*, Armand Colin, Paris, 2002.

35. Malaurie Ph., Aynès L., Gautier PY., *Drept civil. Contracte speciale*, Editura Wolters Kluwer, București, 2007.

36. Malaurie Ph., Aynes L., *Les succesions. Les liberalites*, 3eme ed., Defrenois, Paris, 2008.

37. Malaurie Ph., Aynès L., Stoffel-Munck Ph., *Drept civil. Obligațiile*, Editura Wolters Kluwer România, București, 2010.

38. Mazeaud H., Mazeaud L., Mazeaud J., Chabas F., *Lecons de droit civil. Tome 2. Premier volume. Obligations. Theorie generale*, 9eme ed., Montchrestien, 1998.

39. Mirabail S., *La retractation en droit francais*, LGDJ, Paris, 1997.

40. Motica I., Lupan E., *Teoria generală a obligațiilor civile*, Editura Lumina Lex, București, 2008.

41. Moțiu F., *Contracte speciale în Noul Cod civil*, ed. a II-a, Editura Universul Juridic, București, 2011;

42. Nemeș V., *Drept comercial*, Editura Hamangiu, București, 2012

43. Nicolae A.G., Uliescu M., *Instituții de drept civil în noul Cod civil*, București, 2010.

44. Nicolae M., *Codex iuris civilis. Tomul I. Noul cod civil*, Editura universul Juridic, București, 2012.
45. Nicolae M., *Tratat de publicitate imobiliară*, vol. I și II, Editura Universul Juridic, București, 2006.
46. Pineau J., Burman D., Gaudet S., *Theorie des obligations*, 4 ed., Editura Themis, Montreal, 2001.
47. Pop A., Beleiu Gh., *Drept civil. Teoria generală a dreptului civil*, București, 1980.
48. Pop L., Popa I.-Fl., Vidu S.I., *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București, 2012.
49. Popa I.-Fl., *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor în noul Cod civil*, Editura Universul Juridic, București, 2012.
50. Popescu T.R., Anca P., *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Științifică, București, 1968.
51. Răducan G., *Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2009.
52. Stănciulescu L., Nemeș V., *Dreptul contractelor civile și comerciale în reglementarea Noului Cod Civil*, Editura Hamangiu, București, 2013.
53. Stătescu C., Bîrsan C., *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor*, București 2008.
54. Stoica L.C., *Ineficacitatea actului juridic civil. Practică judiciară. I. Nulitatea*, Editura Hamangiu, București, 2009.
55. Stoica V., *Drept civil. Contracte speciale*, vol. I, Editura Universul Juridic, București, 2008;
56. Stoica V., *Rezoluțiune și rezilierea contractelor*, Editura All, București, 1997.
57. Ștefănescu I.T., *Tratat teoretic și practic de drept al muncii*, Editura Universul Juridic, București, 2012.
58. Terré Fr., Lequette Y., *Droit civil. Les successions. Les libéralités*, Dalloz, Paris, 1997.
59. Terre Fr., Simler Ph., Lequette Yv., *Droit civil. Les obligations*, Dalloz, Paris, 2005.

60. Turcu I., *Noul Cod civil. Legea nr. 287/2009. Cartea a V-a. Despre obligații. Art.1164- 1649. Comentarii și explicații*, Editura C.H. Beck, București, 2011.

61. Ungureanu O., *Drept civil. Introducere*, ediția VII, Editura Rosetti, București, 2005.

62. Vasilescu P., *Relativitatea actului juridic civil. Repere pentru o nouă teorie a actului de drept privat*, Editura Rosetti, București, 2003.

63. Zamșa C.E., *Teoria impreviziunii. Studiu de doctrină și jurisprudență*, Editura Hamangiu, București, 2006.